

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 kron, 3 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 18 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravištvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Uredništvo je v Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Ustanovni občni zbor „Slovenske sokolske zveze“.

(Nadaljevanje.)

Dr. Kušarju odgovarja povsem stvarno dr. Treo starosta „Goriškega Sokola“.

Pričetek današnjega zborovanja je pokazal jasno, da ni med nami soglasja, da ste se prijavi dve struji, ki delujete za svoje kandidate.

Dr. Kušar je rekel, da mora biti bodoči starosta odločen pristaš narodno-napredne stranke. Oba kandidata dr. Murnik in dr. Ravnikar sta naprednega mišljenja. Zato sem mnenja, da se naj dovoli pri volitvah popolna svoboda in prostost (burno odobravanje).

Odločno bi bil za to, da bi se izvolil za starosta dr. Tavčar, ker bi bil to glasen protest proti rovarjenju gotovih ljudi proti sokolstvu in ker bi bil to krepak odgovor na njihove napade ter dokaz, da se sokolstvo ne da vreči pod noge.

Dr. Murnik si je pridobil za razvoj slovenskega sokolstva neveljivih zaslug, to priznava vsakdo (Pritrjevanje), a ker mu stoji nasproti drugi kandidat, ki tudi ni klerikalec, naj odločijo med njima listki. Odločno pa mora ngovarjati mnenju br. dr. Kušarja, da bi moral starosta „Zveze“ biti pristaš kake stranke (Dolgotrajno odobravanje, na drugi strani ugovori. Varujmo se strankarstva, čuvajmo se politike v „Sokolu“ (Ploskanje).

Nato se je oglasil za besedo tajnik ljubljanskega „Sokola“ dr. Fr. Windischer. Govornik smatra z ozirom na to, da se govori o nasilni in razsežni agitaciji proti dr. Ravniharju „z neke strani“, za potrebno obrazložiti, zakaj je dve tretjini odbornikov ljubljanskega „Sokola“ in večina delegatov zoper izvolitev dr. Ravniharja. Povdarja pa izrecno, da je vse te nagibe že v soboto zglasil dr. Ravniharju v lice, ki pa je vzlic temu vztrajal pri kandidaturi, od gotove strani predobro pripravljeni. Govornik pravi, da tudi po njegovi sodbi spada v prvi vrsti na mesto staroste dr. Tavčar, ki si je pridobil odličnih zaslug za slovensko sokolstvo, zlasti pa za ljubljanskega „Sokola“. Ker pa dr. Tavčar odločno odklanja častno to mesto in je obveljalo to mnenje, da slovenskemu sokolstvu ni treba jemati za najodličnejša mesta mož, ki so sicer zaslužni, pa se ne udeležujejo aktivno sokolskega gibanja, so morale za kandidaturo odločiti zasluge, pridobljene s sokolskim delom. V poštev sta prišla br. Ravnihar in Murnik. Odločali so zgolj stvarni razlogi, osebnosti so bile vsem tuje. Ne odrekamo bratu Ravniharju delavnosti in tudi ne zaslug za sokolstvo. Pokazal se je ob mnogih prilikah požrtvovalnega, zlasti ob zastopstvih. Če se je pa odločilo zoper njega, leži vzrok, da imamo bolj zaslužnega brata, nadalje, da pri njem nismo na jasnem, kaj misli in hoče. (Klici: Oho! Mi že vemo, kaj hoče). Njegovi sicer navdušeni govori dopuščajo tolmačenje na to ali ono stran. (Klici: To ni res!) O možu pa, ki ga postavimo na mesto staroste, moramo dobro vedeti, kakšnega mišljenja je, ker bo prišel često v položaj, govoriti v imenu slovenskega sokolstva. (Klici: Res je! Dobro!) Brat Ravnihar je predsednik društva „Akademije“, ki je nedavno proglasilo za svoje glasilo socijaldemokratično revijo „Naši zapiski“. Zategadelj smo mnenja, da predsednik tega društva ne more biti vodja slovenskega sokolstva, ki nad vse povdarja narodnostno idejo. Govornik izjavlja, da

je sam član „Akademije“ in se strinja z načeli, na katerih je bila ustanovljena, ne more se pa strinjati z vladajočo strujo. Spoljivosti med mestom predsednika „Akademije“ v teh razmerah in med mestom staroste „Sokolske zveze“ ni vstvariti. (Klici: Res je! Tako je! Na drugi strani ugovori). Narodnost tu — narodnost ondi. In zakaj se je velika večina v odboru ljubljanskega „Sokola“ odločila za dr. Murnika? Brat Murnik je duša slovenskega sokolstva. Nad deset let deluje z brezprimerno požrtvovalnostjo za sokolstvo; vse kar imamo, nam je on ustvaril. Terminologija je njegovo delo, prepotreben list „Slovenski Sokol“ je malone izključno plod njegovega truda. Vse načelnike, vse vaditelje nam je vzgojil on. On je izgradil in utrdil temelj slovenskemu sokolstvu. Vse velike skupne prireditve sokolske so v prvi vrsti njegova zasluga. „Sokoli“ v drugih slovanskih narodih to vedo dobro. Čehi in Hrvatje smatrajo njega za vodjo slovenskega sokolstva. On nosi breme, njemu tudi prvo čast. Govornik pravi, da je njegovo in vseh pravih „Sokolov“ mnenje: Če je kandidiran brat Murnik, se mu mora umakniti vsak drug slovenski „Sokol“! (Klici: Res je! Dobro! Ugovori). Z njim se ne more enačiti noben drugi. Kdor je za to, da se vodi slovensko sokolstvo v sokolskem duhu bo volil našega brata Murnika. (Ploskanje na eni, ugovori na drugi strani). (Dalje prihodnjic.)

I. vinotok v Brnu.

In zopet je tekla na avstrijskih tleh, na tleh ustavne države slovanska kri. Zopet si je imela zgodovina narodnega boja zaznamenovati v svojo kroniko eno onih črnih dejanj, ki jih kopicí narod kulture, narod nedotakljivi in nedosežni, dan za dnem v vedno večji meri.

„Bojimo se Boga, a sicer nikogar na svetu!“ ta ponosni napis je blestel z „Nemškega doma“ v Brnu nasproti gostom, ki so prihajali na nemški ljudski shod dne 1. t. m. A prav jasno se je pokazalo v minulih dneh, da bi bili s polnim pravom nabili desko z napisom: „Ne bojimo se Boga, ne spoštujemo postav in zakona, ni nam sveto zasebno premoženje, — ali bojimo se Slovanov!“ Kakor tudi poročajo nemški listi široko-ustno o „krasno uspeli manifestaciji“ nemškega naroda proti češkemu vseučilišču v Brnu, vendar skrito, med vrstami, dajo čutiti, da si niso nikdar mislili, da bode v očigled silni, impozantni manifestaciji češkega naroda njihov shod uprav izginil. Hoteli so pokazati, da je Brno nemška last, do katere Čehi nimajo absolutno nobenih pravic, a pokazalo se je minolo nedeljo, da je Morava in z njim Brno od davnine last onega naroda, ki si je s svojo pridnostjo in žilavostjo vedel zasigurati ta tla. Zadnje nedeljo ni bil navaden brezpomemben dan dveh shodov, bil je dan boja za mesto Brno. In Brno je in bode češko! Dasi še v nemških rokah, vendar razpada nemško gospodstvo vsled vztrajne delavnosti Čehov, razpada in poka na vseh koncih. In ne bo minilo desetletje, da bode raz mestne hiše brnske plapolala češka zastava.

Po nemških poročilih samih na nemškem ljudskem shodu ni bilo do 30.000 ljudi, dasi so zbornali nemškega naroda od vseh krajev, celo iz Štajerske. Čehov pa je bilo zbranih, in to večinoma iz Brna ter Moravske nad 50.000

Tako se je pač jasno pokazalo, kje je moč, kje je sila — in kje je nemško Brno.

Kakor omenjeno, je Moravska v pretežni večini češka dežela. A volilni sistem je tako umetno sestavljen v korist Nemcev, da si slovansko prebivalstvo vkljub največjim naporom ne more priboriti v rodni svoji zemlji svobodnega razvoja in ravnopravnosti, ne more priboriti veljave, ki mu gre po njega številnosti davčni moči in inteligenci.

Desetletja že traja boj Čehov za drugo češko univerzo v Brnu na Moravskem. V desetletjih težkega in hudega boja je znala vlada na umeten in nasilen način ohraniti nemško premoč na Moravskem. Pred leti je borba za češko vseučilišče navidezno ponehala, ko je vlada pod pritiskom razmer ustanovila češko tehniko v Brnu. A baš v zadnjem času se je boj vnel s tem hujšo silo in dosegel minolo nedeljo svoj višek.

Poročali smo že o shodih, ki sta se vršila tega dne v Brnu. Nemci so hoteli pokazati vladi, da je Brno nemška last in da ne pripuste nikdar, da bi se Čehom še dovolila tam kakšna trohica pravice, in protestirali so proti ustanovitvi češke univerze v Brnu. A obenem so sklicali Čehi shod, na katerem bi naj češki narod manifestoval za brnsko češko vseučilišče. Nemški protestni shod je pokazal, na kako slabih nogah sloni nemstvo na Moravskem, ker se je javno zatrjevalo na tem shodu, da je moravsko ter vse avstrijsko nemstvo v skrajni nevarnosti, če se ustanovi vseučilišče v Brnu.

Toda čez vse fraze raznih nemških govornikov preidemo ravnodušno in hladnokrvno, ne pa čez dejstvo, da je tega dne tekla na avstrijskih tleh sredi češke zemlje slovanska kri. In kdo je bil kriv? Krivi so oni razgrajaci in podpihovalci, ki so provocirali češki narod, krivi so nemški poslanci, ki so javno pridigovali uboj in rušenje, med njimi v prvi vrsti celjski Pommer. Ta je dejal, da bodo Nemci v slučaju ustanovitve češke univerze v Brnu znali uporabiti ista sredstva kot so jih uporabili v Inomestu pri italjanski fakulteti, to se pravi, da jo bodo razrušili do tal. Popolnoma naravno in neizogibno je bilo, da so taka in še hujša izzivanja oholega nemštva razburile češki narod, osobito ko je videl, da se napadajo Čehi brez povoda na ulicah, razumljivo je, da jim je zavrela kri, da so se razvnele strasti — in da je moralo priti do onih krvavih dogodkov, pri katerih je padel češki delavec Pavlik kot žrtev nemških izzivanj. Policija mesta Brna je brezobzirno, da, živinski sekala v češke vrste, in ko je bila preslabotna, da ukroti razgorele strasti, je bilo poklicano vojaštvo, ki se je z nasajenimi bajoneti vrglo na množico. In zgodilo se je, da je bil češki delavec Pavlik, ki je stal popolnoma miren na strani, od dveh bajonetov preboden, da se je zgrudil, in da je na tleh ležečega zapovedujoči kadet še s sabljo udaril po glavi. Naj se je zgodilo to slednje iz kakoršnegakoli povoda, dejstvo je, da je tekla v Brnu za češko vseučilišče, za češke pravice češka kri, in to edino vsled brezprimerno podlega, oholega nastopanja pogrezajočega se Nemštva. Sveta je ta žrtev češkemu narodu, to se je pokazalo ob pogrebu padlega, ki ga je do 20.000 ljudi spremljalo k zadnjemu počitku. In svet ostane spomin na padlo žrtvo vsakemu zavednemu Čehu, in novih moči v nadaljnjem tem kru-

tejšem boju bodo srkali Čehi iz tega spomina. Na tleh, kjer je tekla kri priprostega delavca za češko stvar, se dvigne nekoč ponosno poslopje, češko vseučilišče. Pride čas, ko bode češki narod toli silen in močan, da bode dosegel svoje vseučilišče tudi preko in brez Nemcev. V tem mnenju soglašajo češki listi, oziraje se na dejstvo, da se češko meščanstvo jača vedno bolj, da je minul oni čas, ko se je vsak novo nastanivši obrtnik in trgovec odtujil svojemu narodu.

Da bi umeli posnemati Slovenci zgled Čehov!

Domače in druge vesti.

— **Vinska trgatav „Slovenskega delavskega podpornega društva v Celju“** je uspela nad vse sijajno. Prostori „Skalne kleti“ so bili natlačeno polni. Pogrešali pa smo marsikoga izmed onih, ki bi pač morali priti. — Kdor pozna Celje, kdor pozna razvoj narodnega življa v Celju in okolici — ta ve kaj pomeni naše delavsko društvo za širjenje in utrjevanje narodne misli! In vendar, kako naj razumemo to nečuvno postopanje „naših višjih“, da se nas tako dosledno izogibajo, da si ne upajo preživeti med nami in z nami par uric veselo odkritosrčno, prijateljsko? Sami smo bili, naša prireditelj je bila sijajna. Pevci so nam zapeli pod vodstvom g. dr. Pegana celo vrsto točk tako dovršeno, kakor nismo pričakovali. Z veseljem smo pozdravili v svoji sredi zastopnike delavskega pazniškega društva iz Trbovelj. Kakor naši slovenski veljaki, tako je pozabila na nas tudi slavna narodna godba, šele ob 9. uri zvečer se nam je posrečilo je spraviti nekaj skupaj. Kaj je vzrok — ne vemo? Gmotni vspeh vzlic velikanski vdeležbi ni najboljši, zadovoljni pa smo z moralnim vspehom. Bil je to naš praznik, navduševali in veselili smo se z onimi, ki se nas ne izogibajo, ki nas umevajo, ki vedo ceniti naše stremljenje in naše delo!

— **Umrli** je tukaj dne 4. t. m. po dolgi in mačni bolezni v starosti 77 let brivec Ivan Perisich, rodom Italijan, ki je izvrševal svojo obrt v Celju blizu 40 let.

— **Vrat si prerezal in s tem usmrtil se je** v gošči pod sv. Jožetom 7. t. m. sotrudnik celjske modne trgovine Krickovih dedičev Alfred Kaiser. Bil je, kakor se govori, v kazenski preiskavi zaradi nekega npravstvenega hudodelstva. List celjskih razbojnikov pravi, da je bil „vsestransko jako priljubljen“. To velja seveda samo za kroge, katerih glasilo je „D. W.“. Brzjavili so ta samomor tudi v graške liste in mu nečejo vedeti vzroka.

— **Oje pobilo na tla.** Konj tukajšnjega mesarja Pleterskega se je v soboto splašil in nevarno poškodoval uslužbenca pri Adlerju Franca Bračić. Konj je pridirjal z vozom iz Gosposke ulice. Na voglu Hočevanje hiše je pobilo oje nesrečneža, — ki je ravno pritrjeval neke lepake — na tla. Nevarno ranjenega so prinesli v splošno bolnico. Čuditi se moramo, da konj ni storil še večje nesreče, ko je bil ves trg natlačen poln ljudstva kakor je to ob tržnih dneh.

— **Samomor na straži.** V soboto 7. oktobra vstrelil se je domobranec Bračić doma iz Moravske. Ob 2. uri popolnoči je nastopil stražo, pa že 15 minut pozneje se zasliši strel. Našli so ga v nekem jarku sedečega s prestreljeno glavo. Vstrelil se je s svojo vojaško puško. Bračić se je kazal že poprej v vojašnici razburjenega in nemirnega. Vzrok samomora ni znan.

— **Utonila je** v soboto dne 7. okt. dve in pol leta stara hčerka železniškega delavca Golavška. Padla je v neko lužo pred hišo in v tej utonila.

— **Snaženje uradnih prostorov** c. kr. davčnega oddelka v Celju. Dne 12., 13. in 14. vinotoka 1905 vrši se snaženje uradnih prostorov c. kr. davčnega odelka v Celju. V tem času ni nikakšnega občevanja za stranke, izvzeto nujne opravke, ki se ne dajo preložiti.

— **Strašanska naglost političnih oblasti.** Iz Slovenske Bistrice nam je došla iznenadljiva vest, da se je 4. tega meseca dostavil tamošnji čitalnici odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Mariboru, s kojim se dovoljuje uprizoritev diletanške predstave pri veliki narodni slavnosti dne 27. avgusta t. l. in sicer s pristavkom, da se naj drugokrat take predstave prirede še le po zadoblenem dovolilu. 18. avgusta, tedaj 9 dni pred slavnostjo, se je prošnja vložila in od okrajnega glavarstva takoj odposlala na namestništvo. In poldrugim mesec je potekel, predno je došla rešitev, akoravno se je prošnja tikala čisto nedolžnega igrokaza! Potem pa se še grozi s kaznimi, ako se ni zaradi te neodpustljive počasnosti celi slavnostni spored vrgel v koš in se ni s slavnostjo počakalo, dokler so gospoda blagovolili rešiti tako primitivno prošnjo! Gospodje, poslanci vzamite v roke veliko metlo in obračunite enkrat z gospodi, ki nas hočejo na tak način za nos vleči!

— **Izjava.** Ker ne maram na podle napade „Gr. Tagblatta“, „Deutsche Wacht“ in ptujskega „Štajerca“ posebej odgovarjati izjavljam sledeče: Kdor mi dokaže, da sem rekel: otroci bodo na nemški šoli kri pili, tistemu plačam 1000 kron. Ravnotako izplačam 1000 kron nemškemu krajnemu šolskemu svetu, ki se je baje radi mene razdružil, če mi dokaže, da sem na prižnici rekel besede: vsi otroci, ki obiskujejo nemško šolo, ostanejo osli svoje žive dni.

Ivan Hribar,

katehet na nemški šoli v Vojniku.

— **Braslovče.** Krajnemu šolskemu svetu v Braslovčah je bil zopet izvoljen enoglasno načelnikom vrli in odločni narodnjak g. Jože Omladič posestnik v Polčah.

— **Disciplinarna preiskava** proti okrajnemu glavarju g. Čapeku je dokazala, da so bila vsa nemška ntolcevanja proti njemu lažnjiva.

— **Trbovlje 7. oktobra.** Vodjo tukajšnjih socialnih demokratov, Ivana Mlakarja, so orožniki včeraj zvečer prijeli zaradi poverjenja in ga odpeljali v zapor. Pri zadnji volitvi v štajerski deželni zbor je bil Mlakar kandidat socialnih demokratov, a je pri volitvi propadel.

— **Iz Radince.** Tatje so vlomili v noči 6. oktobra v hišo g. Jak. Zemljiča v Radencih in odnesli obleko, perilo in nekaj posteljne oprave. Vsega vkup v vrednosti nad 300 K. Tatovom se je sledilo do železniškega mosta v Radgoni, iz česar se skiepa, da so bili tatovi cigani, in so tem tudi že na sledu. Skrajni čas je, da se jih vlovi, da ne bodejo napravljali toliko strahu in škode prebivalcem celega murskega polja.

— **Poroka.** V sredo, dne 11. t. m. se poročil v Središču gospod Miroslav Šprager, učitelj v Št. Ilju nad Mariborom z gđ. Marico Majcenovičevico iz znane narodne rodbine. Srčno častitamo!

— **Kot priznanje za zaslužno delovanje na polju čebelarje** je dovolil štajerski deželni šolski svet g. Simonu Šalamon, nadučitelju pri Sv. Martinu pri Slovenjem Gradcu 20 kron.

— **Sv. Lovrenc v Slov. goricah.** Pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah se je ustanovila „I. štajerska trtničarska zadruga“, kateri iz srca želimo, da bi dobro napredovala v obeno korist slov. naroda. Pri tej priliki se opozarja, da imajo tu kajšiki trtničarji mnogo dobro vkoreninjenih trt raznih vrst na prodaj. Ker pa še zadruga letos v popolnem obsegu ne more delovati, se naznanja naj se odjemalci oglase pri posameznih trtničarjih. Imena istih in vrste trsja se lahko tu zvedo.

— **„Deseti braj“ v Ljutomeru.** Čitalnica pripravlja za zadnjo tretjino t. m. to veliko narodno igro, na kar že sedaj opozarjamo.

— **Osebnosti.** Cesar je odlikoval deželno-sodne svetnike gospode: Leopolda Žužka v Postojni, Danijela Šnufaja v Velikih Laščah in Tom. Einspielerja v Ljubljani z vitežkim križcem Franc Jožefovega reda, deželno-sodnemu svetniku g. Juliju Polcu je podeljen naslov in značaj višjega deželno-sodnega svetnika, pisarniškemu predstojniku v Ljubljani g. Jožefu Hočevanju je pa podeljen zaslužni križec s krono. — Na II. državni gimnaziji v Ljubljani so postali suplentje gg. Franc Gnezda, Pavel Holeček in Ivan Lokar.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je imela dne 27. septembra 1905 ob 3. uri popoldne svojo 164. vodstveno sejo v družbinih prostorih „Narodnega doma“. Navzočni: Tomo Zapan, prvomestnik; dr. I. M. Hribar, blagajnik; Luka Svetec, podpredsednik; dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic in Anton Žlogar, tajnik. Svojo odsotnost sta opravičila ljubljanski podžupan dr. Dragotin Bleiweis vitez Trsteniški in veleposestnik dr. Pavel Turner. Temeljito se je razpravljalo vprašanje o nameravani ljudski šoli v Št. Jakobu v Rožu. Sklenilo se je otvoriti paralelko v 1. razredu družbine dekliske šole pri sv. Jakobu v Trstu, v kojoj svrhu se najmejo posebni prostori. Tudi se je sklenilo, da se čisti dobiček podružničnih vesellic ne more všteti za pokroviteljstvo, ker bi to nasprotovalo smislu družbinih pravil (§ 4b). Na novo kreirano drugo vrtnarično mesto na Savi se je imenovala gđ. Ivanka Kasteliceva iz Ljubljane; za tudi novootvorjeni vrtec na Jesenicah pa gđ. Valentina Mallyjeva iz Trziča. Ko so se rešila še nekatera upravna vprašanja, postavilo se je na dnevni red prihodnje seje poročilo o ustanovitvi preskrbninskega zaklada za družbino posvetno učiteljstvo.

— **Zimski kurzi za stavbne obrtnike na c. kr. umetnoobrtni strokovni šoli v Ljubljani** se prično, kakor se nam poroča, dne 3. novembra. Tem kurzom je namen, pomočnikom (in eventualno tudi mojstrom) zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta podajati ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga za boljše in vspešnejše izvrševanje teh obrtov. Osobito pa imajo kurzi tudi še namen, pripravljati pomočnike za zakonito predpisane mojstrske izpite v stavbnih obrtih. Zimski kurzi se za vsakega izmed navedenih obrtov dele v dva tečaja, ki trajata vselej po 5 mesecev in se pričneta 3. novembra, končata pa 31. marca. Poleg računstva in prirodopisja se poučujejo v kurzh vsi oni stavbno-tehniški predmeti,

ki so v dosego označenega smotra potrebni. Pomočniki in mojstri, ki se iz enega ali drugega vzroka ne morejo vdeležiti pouka v vseh predpisanih predmetih, in ki žele svoje znanje izpopolniti le v nekaterih točkah, se sprejemajo kot izredni učenci (hospitantje), dokler je kaj prostora na razpolago. Pouk je brezplačen, pač pa je pri vstopu odšteti vpisnino 8 kron, za katero pa obiskovalci dobivajo vse risarske potrebščine brezplačno od zavoda. Obiskovalci kurzov morejo dobiti ustanove v mesečnih zneskih od 20 do 40 kron. Za vstop je treba prosilcu dokazati, da je star 18 let in da se je izučil zidarskega, tesarskega ali kamnoseškega obrta. Prednost imajo prosilci, ki so dovršili kako obrtno nadaljevalno šolo. Na take se tudi pri oddaji ustanov najprej ozira. Zglasila za vstop se sprejemajo v drugi polovici meseca oktobra pri ravnateljstvu šole.

— **Za Strossmayerjev spomenik** se je dosedaj nabralo na Hrvatskem in v Dalmaciji 26.000 kron.

— **Cel občinski zastop** se je, kakor poročajo, izselil iz neke vasi v Galiciji tekom letošnjega poletja v Ameriko. Zato je bila vlada prisiljena, nastaviti vladnega komisarja in mu poveriti začasno, upravo občinskih poslov.

— **Sredstva za razširjevanje nemške kulture.** Poslanec Klofač je prinesel v državno zbornico velik zaborj napolnjen z žebli in večjimi in manjšimi železnimi kosi, katere so Nemci prinesli seboj k shodu v Brno, da bi stem „pozdravili“ Čehi. Slovanski poslanci so si ogledali to zanimivo zbirko.

— **Prestavljena sta** sodna adjunkta Anton Kuder iz Mokronoga v Črnomelj in Martin Zwitter iz Crnomlja v Mokronog.

— **Poročali smo**, da so se na zadnjem nemškem ljudskem shodu v Brnu izjavili tudi nemški konservativci in nemški krščanski socialci proti ustanovitvi češkega vseučilišča v Brnu. Z ozirom na stališče teh dveh strank je češka katoliško-narodna stranka naznanila, da se ne udeleži avstrijskega katoliškega shoda, in Čehi, ki so že prevzeli referate za ta shod, so odložili poročila.

— **† Profesor Fran Marn.** V četrtek je umrl v Topuskem pri svoji hčerki prof. Fr. Marn. Pokojnik je bil Slovenec in je prišel že pred več desetletji na Hrvatsko. Marn je bil profesor na zagrebški gimnaziji, bil je delaven tudi na literarnem polju, pridobil si se zlasti zaslug na polju šolske literature. Lahka mu bratska zemlja hrvatska!

— **Prihodnje usposobljenostne preizkušnje za občje ljudske in meščanske šole** se prično pred c. kr. izpraševalno komisijo v Gorici dne 6. novembra 1905. ob 8. uri zjutraj na c. kr. učiteljsku. Pravilno opremljene prošnje za pripust je predpisanim službenim potom pravočasno vložiti, tako, da bodo do 20. oktobra 1905 v rokah c. kr. izpraševalne komisije.

— **Imenovanje v šolski stroki.** Izredni profesor dr. Vladimir Milkowicz je imenovan profesorjem zgodovine vztočne Evrope na vseučilišču v Černovicah. Dr. Milkowicz je živel svoj čas v Ljubljani in je priobčil več razprav, med temi tudi o kranjskih samostanih.

— **Deželni šolski nadzornik** dr. Karl Tumirz v Černovicah je prideljen deželnemu šolskemu svetu štajerskemu na mesto upokojenega Linharta.

— **Prihodnji nadškof goriški.** Dunajski krščanskosocialni listi poročajo, da postane tržaški škof Nagl, kot Jordanov naslednik nadškof v Gorici, goriški prošt dr. Faidutti pa škof v Trstu.

— **Poročil se je** dne 8. oktobra češki dež. in državni poslanec dr. Baxa z gospico Amelijo Jurkovičevico, hčerko bivšega župana mesta Opatije, v cerkvi sv. Jakoba v Opatiji.

— **Nesporazumljenje.** Povodom letošnjih vojaških manevrov se je v Piseku predstavila vsa honoracija okraja: župani, uradniki, učitelji, župniki itd. Cesar je po svoji navadi vsakega posebej nagovoril. Nekega gospoda med njimi je vprašal: „Kako velik je vaš uradni okoliš?“ — „Veličanstvo, 33 let.“ Smeje je vprašal cesar dalje: „Imate pač mnogo posla?“ — „Veličanstvo, kakor je pač temperatura.“ Smeje je stopil cesar naprej, zakaj uganil je, da je govoril z napol gluhim. — Sličan slučaj se pripoveduje o bavarskem kralju Ludviku I., ki je bil tudi močno gluh. Nekega dne je govoril v Ašafenburgu z neko slovečo igralko ter jo vprašal: „Ali ste omožena?“ — Odgovor: „Ne, veličanstvo!“ — Kralj: „Koliko otrok imate?“ — Odgovor: „Nič, veličanstvo!“ — Kralj: „No, tudi tem otrokom bom dober oče!“

— **Kongres jugoslovanskih književnikov in časnikarjev** se skliče kakor se nam poroča iz Belgrada, sredi tekočega meseca v Belgradu. Dotična vabila se te dni razpošljejo jugoslovanskim književnikom in časnikarjem. Na tem kongresu se ima, kakor čujemo, ustanoviti zveza jugoslovanskih književnikov in novinarjev. Ker bi bila ta zveza zgolj stanovska, bi je tudi naša vlada ne mogla zabraniti, kakor tudi ni prepovedala, da bi avstrijski podaniki ne smeli biti člani mednarodne časnikarske zveze.

— Petnadstropno poslopje se porušilo v Noškajki na Ruskem. Pod razvalinami je zasutih 100 delavcev. Dosedaj so izkopali sedem živih.

— Nova razsodba v zadevi zakona posl. Wolfa se je izrekla minolo sredo. Kakor znano, je bil že lani ločen zakon med Wolfom in njegovo ženo, rojeno Stepischneggovo iz Celja. Takrat sodišče obsodilo Wolfa v plačevanje preživljanega doneska, češ, da je krivda le na njegovi strani. A Wolf je sedaj prinesel sodišču dokaze, da tudi njegova boljša polovica v moralnih ozirih ni bila mnogo boljša od njega. Sodišče je raditega obdržalo zakon vsled obojestranske krivde. V utemeljenju je rečeno, da se je izkazalo, da obnataje Wolfove žene ni bilo takšno, kakoršno se zahteva od krepstne žene. Imela je razmerja z drugimi moškimi, in našla so se pri njej tudi otroci, ki jo postavljajo v prav slabo luč. Vložil je priliziv. Ako sodba obvelja, ne bode poselec Wolf imel preskrbovati svoje žene in zato njegre.

Društveno gibanje.

— Kmetijsko bralno društvo v Krčovinici Ptujju vabi tem potom društvenike in sploh prijatelje društva na redni občni zbor, koji se vrši v nedeljo 15. oktobra t. l. ob 4. uri popoldne v gostilni g. Jakoba Potočnika na Štukih. Po dnevnem zboru je petje in šaloigra. K mnogobrojnim deležbi vabi uljudno odbor.

— Podporno društvo za slovenske visokošolce v Gradcu ima v četrtek, 12. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer v hotelu „Steirerhof“ (prej „Stadt Triest“; vhod z ulice Gleisdorferstrasse 2 na tleh na levo) svoj 9. občni zbor s sledečim predom: 1. Poročilo odborovo o delovanju v prošlem šolskem letu; 2. eventualne volitve; 3. eventualni predlogi. Vsi prijatelji društva so dobro došli! Odbor.

— Slovensko društvo „Domovina“ v Gradcu priredi dne 15. vinotoka ob 5. uri popoldne tretjo vinsko trgatav s plesnim venčkom in šaljivo pošto ter z raznovrstnimi zabavami v tvorani gostilne M. Pšeničnika „pri Avstrijskem vraru“ („zum Österr. Hof“, Georgigasse na voglu Annenstrasse).

— Občni zbor podpornaga društva za slovenske visokošolce v Pragi se vrši v soboto, dne 14. oktobra t. l. ob 7. uri zvečer v restavraciji „Mercur“ v Pragi.

Gospodarstvo.

Med vrenjem naj bo klet dovolj topla.

Letos se nam je pritoževalo mnogo vinogradnikov, da se jim vino noče včistiti in se vedno moti. Marsikoga preplašilo je spomladi in tudi poleti novo vrenje v vinu in ni si znal sveta, od kod je to prišlo. Da se je vino vedno motilo in pričelo v drugič vreti, leži vzrok v tem, da se ni v jeseni v moštu razkrojil radi prenizke temperature ves sladkor in je pričel, ko se je klet spomladi razgrela, vnovič vreti. Kakor lanska jesen, je tudi letošnja radi deževja precej hladna. To moramo biti letos bolj oprezni, da se nam ne dogodi kakor lani.

V prvi vrsti skrbimo, da ne tržemo v prednem vremenu. Mošt iz grozdja, ki je potrgano malo zjutraj, bo vselej bolj počasi vrel nego iz grozdja, ki ga tržemo popoldne. Najbolje skrbimo, da bo vsaj v kleti, kjer mošt vré, dovolj topla. Najbolj primerna toplota v kleti za časa burnega vrenja je od 15 do 20°C. Da dosežemo v moštu toploto, priporočamo, da se vrelna klet ob vrenju malo preveč ne odpira. Osebito po noči naj bo klet zaprta. Ako ne pridemo z zapiranjem do željenega namena, moramo zagreti klet s pomočjo peči. Kadar kurimo peč, denimo okoli nje nekaj plašč iz desk (špansko steno), da ne bo odhajala gorkote naravnost na blizu ležečo posodo, marveč klet enakomerno grela. Pod plaščem mora biti seveda dovolj prostora, da prihaja zrak v peč.

Kdor je bil v šoli, kjer rabijo povsod toplotno, zna, kaj mislimo. Čimbolj mrzel je mošt, čimbolj močno je kuriti. Če ne moremo s kurjavo doseči primerne toplote, segreti moramo en del mošta v snažnem kotlu na 40°C (da je moren) in ta mošt je viliti potem k ostalemu. To delo opravljati je toliko časa, da bo ves mošt 12 do 15°C gorak.

Nikomur pa naj ne pade na misel, da bi segrel del mošta tako močno, da kar vré ter ga prihlji v bedenj. S tem bi dobil ta mošt lahko neprijeten okus. Na drug način segrejemo mošt, če potaknemo v njega od zunaj snažno posodo, v kateri se nahaja vrelna voda. Seveda ne smemo potakniti te posode tako globoko, da se zmeša voda z moštom.

Iz gnillega grozdja dobiš še dobro vino,

če ga na sledeči način pripraviš:

Grozdje, ki si ga potrgal, vrži kar v stisljavo ter mošt kolikor mogoče odtisni. Ta mošt

deni v sod, ki si ga z žveplenim dimom močno zapuhal. Med vlivanjem mošta v sod, tega tupatam stresi, da bo mošt plonkal in se nasrkal žveplena dima. Ko deneš v sod do polovice mošta, zažveplaj ga vdrugeč in nato napolni. Žvepleni dim (žveplena sokislina) zabrani moštu vrenje in zato se bo kmalu vsa nesnaga in tudi one glive, ki so prouzročile gnitje, vlegla na dno posode. Mošt se torej očisti. Ko si to dosegel, odtoči mošt v drugi sod ter dodaj mu drozja od najboljšega vina, ki bo prouzročilo polagoma vrenje. Kadar pretakaš, pride naj mošt čimbolj v dotiko z zrakom. Če je mošt iz črnega grozdja, deti ga moraš na dobre črne tropine. „Prim. Gosp.“

Pošiljanje sadja v daljne kraje.

Ako hočemo poslati finega sadja v prav daljne kraje, treba nam ga je prav previdno okovariti. Najboljši je sledeči način. Zavoj ali koš za to najprej od znotraj prav previdno olepimo z močnim papirjem. Na dno posode nasujemo sedaj za 10 cm pšeničnih otrobov. Nato polagajmo v vrsto poedino sadje, vsako posebej v pivni papir zavito. Ko je vrsta polna, nasuje se zopet na 5 cm otrobov in nato položi se zopet sadje. To se ponavlja dokler ni posoda polna. Navrh se vsuje otrobov še toliko, da jih s papirjem olepjenim pokrovom komaj potlačimo in pokrov čvrsto pribijemo ali privežemo.

Tako skovarjena jabolka ali hruške dajo se prav krasne poslati v prav oddaljen kraj, brez strahu, da bi se poškodovale ali zmrznile. V zabojčkih s pšeničnimi otrobi moremo vsakovrstno sadje, tudi nežne hruške dolgo časa ohraniti pri najlepšem vonju in okusu.

Korenje, priljubljena klaja.

S korenjem priporoča se krmiti posebno konje, žrebeta, krave dojnice in svinjad. Zavzivanje korenja zabranja mnogo boleznin in čisti kri.

Pri kravah vpliva korenje kaj dobro na okus in obilnost mleka, pri svinjah pa na okus mesa.

Korenje ima veliko boljši okus, nego drugo sočivje, zato je vsaka žival, tudi najraje zre.

Korenje se more gojiti skoraj v vsaki zemlji; gnojenje z apnom in drugimi umetnimi gnojili mu prav ugaja.

Po takem umetnem gnojenju je mogoče, da ga vzraste na hektaru od 300 do 400 meterskih centov teže.

Med vrstami korenja ima prednost takozvani „rumeni koren“, kateri je najbolj rodovit in vzraste najdebelejši.

Pri sejanju korenja je najbolje, da seme zmešamo s prstjo ali pa peskom, da ga bolj enakomerno in redko nasejemo, da tako semena brez potrebe ne zametujemo.

Na hektar (1³/₄ orala) zemlje je dosti 3—5 kg semena, katero se v drobne jamice ali brazdice, po 20 cm vsaksebi razdeljene naseje in nato zagrne.

Korenje kali kaj počasno, zato je treba skrbeti, da se za rano v spomladi najbolje koncem sušca ali začetkom malega travna naseje.

V vrtilih sejejo jo na gredice. Te pripravijo že v jeseni, na spomlad pa se seme naseje kar na — sneg.

Korenje seje se tudi med ozimino, katera mora biti zategadelj bolj redka. (Enako se pri nas na Slovenskem seje med mak, lan in druga sočivja). Kadar ti pridelki dozore, se požanjejo ali izpulijo in nato se korenje otrebi trave in s pletvijo mu zemlja zrahlja. Ako je zemlja rodna in jesen ugodna, še lahko kot drugi pridelek obilno dohodkov daje. C. Hosp.

Politični pregled.

— Državni zbor. V državnem zboru se je vršila razprava o nujnih predlogih glede splošne, enake in direktne volilne pravice. Prvi je govoril v imenu mladočeškega kluba dr. Kramaf. Naglašal je, da politični privilegiji višjih stanov državi in ljudstvu ne donasajo koristi. Država dobiva največ krvnega in denarnega davka iz nižjih slojev, treba je torej zanpanja med ljudstvom in državo, državna volja mora biti ljudska volja. Poslanec Ebenhoch je zagovarjal splošno, a pobijal enako volilno pravico — za nemški narod zahteva pravice prvorojenca. — Ministrski predsednik baron Gauč je odgovarjal, da bi bilu v Avstriji opravičena splošna in enaka volilna pravica le tedaj, ako bi bilo rešeno narodno vprašanje. — V imenu Poljakov je grof Dzieduszkyki najodločneje govoril proti splošni in enaki volilni pravici. — Poslanec Stein je izjavil, da je predpogoj za splošno volilno pravico proglašenje nemščine za državni jezik. Pri glasovanju je bila nujnost odklonjena, za je glasovala vsa desnica razun Poljakov. Končno so se vršile še nekatere imunitetne zadeve, nakar se je prečitalo vladarjevo pismo, da se državni zbor odgodi.

— Dogodki na Ogrskem. „Budapešti Hirlap“ poroča, da je razširjena govorica med Tiszovimi pristaši v Velikem Varaždinu, da bo pozval vladar v zaslišanje grofa Tiszó. „Magyar Ország“ poroča, da ojačijo stoliško orožništvo z vojaštvom.

Ojačenje je v zvezi s strožjim postopanjem nasproti stoliškim uradnikom in pa, ker nemeravajo izvesti novačenje. Minister Kristoffy se je razgovarjal s sotrudnikom lista „As. Ujszeg“ glede Tiszovega članka o splošni volilni pravici. Rekel je, da zamore večina premagati manjšino le v onih zbornica, v katerih so izvoljeni poslanci po načelih splošne volilne pravice in imajo tako za seboj večino ljudstva. Kjer nima večina za seboj ljudstva, je nasproti obstrukciji manjšine brez moči. Najboljši dokaz zato je avstrijska zbornica. — V spomin 6. oktobra 1849 so bili pri Batthyarijevem mavzoleju, in na Košutovem grobu govori in položili so venec. Mir se ni motil.

— Dogodki na Ruskem. Volitve v gosudarstveno dumo. Ministrstvo je naročilo gubernatorjem, da morajo najkasneje 28. t. m. objaviti imenike volilcev. Zapovedalo je tudi, da se oblasti in uradniki, osebito deželni glavarji in deželna policija ne smejo vmešavati v volitve.

— Balkan. Inozemski poslaniki v Carigradu so se 5. t. m. posvetovali pri avstrijskem poslaniku baronu Calice, kako postopati proti Turčiji, da uvede mednarodno finančno kontrolo v Makedoniji. Turki so zaprli bosporskega armensko gregorjanskega škofa monsignora Vehablana. Iz Belgrada poročajo, da plenijo turški vojaki ob srbski meji turške vasi, ker ne dobe hrane in plače. Boje se, da prestopijo tudi srbsko mejo in oplenijo srbske vasi. Srbska vlada se je v tej zadevi obrnila na turškega poslanika. Na zatožno klop pride nekdanji srbski ministrski predsednik Vladan Gejorgjević, ker je v svojem spisu „Konec dinastije Obrenovičev“ porabil zaupne spise v ministrstvu.

— Posledice brnskih dogodkov bodo veliko večje, nego je bilo misliti in nego so si domisljali nemški izzivalci sami. Splošna in enaka volilna pravica je prvo, za kar bodo šli v boj zastopniki moravskih Čehov. Češka obstrukcija v moravskem deželnem zboru je neizogibna. Neizprosno in konsekventno se bo izvajalo geslo: „Svoji k svojim!“ Vse to je početek najhujšega narodnega boja, kakoršnega doslej ni bilo. Mesta, trgi in dežela — štiri petine moravske zemlje se združijo v tem boju v silno falango, da tako podajo revanžo za nasilnost v Brnu. Vse stranke moravskih Čehov so se izrekle solidarnim v tem boju!

— Izgredi v Brnu in njihove posledice. V četrtek zvečer so bile razpostavljene v Brnu štiri stotnije vajakov — a bilo je vse mirno. Češko prebivalstvo na Moravskem je začelo bojkotirati nemške trgovce in obrtnike. Občinski sveti češki prepovedujejo obisk sejmov nemškim in judovskim trgovcem. Nov češki list „Ljudska straža“ bo priobčeval imena onih Čehov, ki kupujejo pri Nemcih. Nemci se boje posledic, ki so jih izzvali s svojim surovim postopanjem.

— Pogreb češkega delavca Pavlika, ki je bil pri zadnjih krvavih dogodkih med Čehi in Nemci v Brnu od nemškega vojaštva z bajonetom preboden, in ki ga je na tleh ležečega udaril kadet Toman s sabljo črez glavo, je bil veličasten. Udeležilo se ga je do 20.000 Čehov.

— Nemiri na Japonskem, ki jih je izzvalo hujskajoče časopisje proti mirovni pogodbi z Rusijo, je končno ponehalo. Tajni carski svet je mirovne pogoje odobril. — Sedaj mislijo Japonci v prvi vrsti na izboljšanje svojega denarnega položaja, ker japonski dolgovi bodo znašali, ko se povrnejo vsi vojaki na Japonsko, 2500 milijonov jenov.

— Maršal Ojama, ki se je kot vrhovni japonski poveljnik v minoli rusko-japonski vojski proslavil z velikimi zmagami nad Rusi, je, kakor trdi general Korostovcev, rodom Finec. Njegovi rojaki žive v Narvi ter imajo zveze z visokimi japonskimi častniki. Radi nekega zločina je ruska vlada Ojama prognala na otok Sahalin, odkoder je pa pobegnil na Japonsko. Ojama je baje finska beseda in pomenja močvirje.

— Novim poveljnikom avstrijsko-ogrsko bojne mornarice je imenovan podadmiral vitez Jedina.

— Moskovski vodovod zastražen. Ker so pričeli stavkati uslužbenci moskovskega vodovoda, je zastražilo vojaštvo vodovodne naprave.

— Transport ruskih vojni ujetnikov na Rusko. Ruska vlada je sedaj sklenila, da prepelje ruske vojne ujetnike na ruskih ladjah v Vladivostok, od tam pa po železnici v domovino.

— Moskva. Tu so bile velike demonstracije štrajkujočih črkostavcev, katerih so se udeležili tudi drugi delavci in dijaki. Vojaki so večkrat razgnali izgrednike, a vedno so se skušali zbrati na novo. Razun črkostavcev štrajkajo tudi delavci tobačnih tovarn in električnih železnic. Listi ne izhajajo. Pričakovati je generalnega štrajka vseh tovarniških in železniških delavcev.

— Zakaj so zaprli moskovsko vseučilišče? Moskovsko vseučilišče so začasno zatvorili, ker so se udeležili nekega dovoljenega shoda vseučiliških slušateljev tudi stavkujoči črkostavci in drugi delavci ter dijakinje. — Množica, kakih 3000 oseb močna, je vdrla na vseučilišče in napolnila dvorano. Rektor je nato pozval vseučiliški odbor, ki je sklenil, da se vseučilišče začasno zapre.

— Jan Kubelik, znan češki virtuoz na gosli, odpotuje še letos v Ameriko, kjer priredi 80 do 100 koncertov, za kar dobi najmanj 1 milijon kron. Iz Amerike potuje v Avstralijo, kjer priredi 42 koncertov ter dobi 320.000 kron.

— Med Bolgariji in Srbijo se baje sklene vojna konvencija. Obe državi sprejmeta v principu avtonomijo Makedonije in izzoveta skupno med Makedonci takšne dogodke, da bo Turčija prisiljena prijeti za orožje ter jima napovedati vojno. V to svrhu bi Srbija morala dopolniti svojo strategično nalogo, ki bi jo zadela v slučaju vojne s Turčijo.

— Armenci in Tataři. Še nam je v spominu, kako nečloveške razmere so vladale pred nedavnim med tema dvema plemenoma, stanujočima v divjje-veličastnem Kavkazu. Poboji so bili na dnevnem redu. Tembolj nas veseli, ko zaznamo, da se vrši meseca listopada na Kavkazu obči armensko-tatarski kongres, ki naj preišče vzroke neprijateljstva med plemenoma. Sklenilo se je na konferenci, ki se je vršila pred kratkim v Baku, da imajo za poboje, ki bi se zgodili iz medsebojnega sovraštva do leta 1907., biti odgovorni materijelno Armenci in Tataři. In deset Mohamedancev ter deset Armencev jamči s svojim imetjem, ki znaša na milijone, da se ta pogodba do pičice vzdrži. Tako je mir zagotovljen, in je storjen konec nečloveškemu klanju med Armenci in Tataři.

— Konec trozveze. Italijanski kralj pride v začetku meseca oktobra za več dni s kraljico vred na obisk k angleškemu kralju. Temu obisku pripisujejo že sedaj veliko politično važnost. Trdi se, da si kralj Viktor Emanuel in italijanska vlada zelo prizadevata, doseči z Anglijo tesnejšo prijateljsko zvezo. V Italiji so siti stare trozveze, ker tudi dobro vedo, da se itak ne bode več obnovila, ker Avstro-Ogrska zaradi notranjih težkoč nima več interesa na trozvezi. Zato se skuša pridružiti Angliji.

— Truplo generala Kondratenka, ki je bil duša obrambe Port Arturja in ki je padel tam kot junak za rusko last, so pripeljali dne 1. sept. v Odeso. Na krsti so ležali venci mandžurijske armade, generala Steslja in Lineviča. Truplo prepeljejo v Petrograd, kjer bo pokopano ob carjevi navzočnosti.

— Svobodno vseučilišče v Moskvi. Večkratni milijonar general Samovski je nakazal lefno vsoto 45.000 rubljev za ustanovitev novega svobodnega vseučilišča v Moskvi. Tudi vdova nekega bogatega moskovskega trgovca je darovala v ta namen 500.000 rubljev.

— Berlin 7. oktobra. Iz Petrograda je došlo poročilo, da je naučno ministrstvo razveljavilo vse ukaze, ki so omejevali Židom pristop na vseučilišča.

— Pariz 7. oktobra. Lepake, ki jih je na delavski borzi nabila revolucionarna in protivojaška stranka, je policija odstranila. Nacionálni in konservativni listi izražajo nado, da bo vlada izdala najstrožje odredbe, da se take nevarne demonstracije preprečijo. Tudi razni provincijalni listi poročajo, da so bili tudi v nekaterih provincijalnih mestih nabiti protivojaški lepaki.

— Budimpešta 7. oktobra. Fran Kossuth je vsakemu članu izvrševalnega odbora, ki je bil izvoljen na konferenci hrvatskih poslancev na Reki, brzojavil da pričakujejo Madžari Hrvata z ljubeznijo in da se hočejo z njimi porazumeti, dočim je Dunaj Hrvate vedno zatiral.

Raznoterosti.

— Od strahu zblaznela. V občini Gesštenyes v okraju Eisenburg je bila umrla 17letna deklica. Deli so jo na mrtvaški oder, in ponoči je čula pri njej neka ženska po imenu Rajslj. Okrog polnoči je nastalo veliko vpitje v sobi, kjer je ležalo mrtvo dekle in stanovalci v hiši so prišli seveda vsi na pozorišče. Prej navidezno mrtvo dekle je sedelo tam na mrtvaškem odru, v kotu pa je jokala in si pulila lase čuvarica Rajslj. Zblaznela je bila od strahu.

— Del mesta se je pogreznil v morje. V Odesi je del mesta, kjer imajo milijonarji svoje vile, izpodjedla voda, da se je zrušil v morje. Milijonarji so zapazili nevarnost pravočasno ter se odselili v notranje mesto. Na zrušeni zemlji je bilo mnogo lepih vil. Posebno krasna je bila kneginje Femidov-San Donato, obdana z dragocenim parkom. Vse je požrlo morje.

— Podaljšanje življenja. Statistika je dokazala, da živi današnji rod dalje časa, kakor so živeli naši očetje. Leta 1876. je bilo povprečno življenje preračunjeno na 40 let in dva meseca, leta 1903. pa na 46 let in 3 mesece, kar pomeni pridobitev 6 let in 1 mesec. Ta ugodni uspeh je pridobila človeštvu razvijajoča se moderna higijena in medicinska znanost, a še ugodnejši uspehi bi se pokazali, ako bi se vesoljno človeštvo zavedalo pomembnosti teh iznajdb. Medicinski izvedenci so izračunili, da bi se dalo na ta način mesto 6 let pridobiti 20 let življenja, celo jetika bi se dala omejiti na tako mero, da bi je ne bilo treba več smatrati za socijalno bolezen.

— Čudni ideali lepote. Skoraj vsak narod ima svoje posebne ideale lepote. Japonske žene se smatrajo za lepe, ako imajo pozlačene zobe, v Indiji dajejo prednost rdeče pobarvanim zobem. V Grenlandiji si barvajo ženske obraz z modrimi in rumenimi barvili. Kitajke morajo imeti majhne noge, ako hočejo biti lepe, ter se v ta namen podvržejo mukam. V Perziji je orlovski nos znak lepote pri moških in ženskah, in v vladarski rodbini z več sinovi je že večkrat odločevala oblika nosu. Rdeči lasje so v Perziji nekaj groznega ter jih vedno barvajo. Na Turškem pa so nasprotno rdeči lasje višek lepote, in ženske si svoje črne lase redno barvajo. V nekaterih deželah potlačijo matere svojim hčeram nosove, da jih naredo privlačne, drugod zopet devajo glave novorojencev med deske, da postanejo podolgovate ali štirioglate. Na Kitajskem, kjer je največ oči ozkih in dolgih, se smatra majhno, okroglo oko za posebno lepo. Kitajske deklice si pulijo obrvi, da so posebno lepe. Turkinje si poslikavajo obrvi z zlato barvo, kar vpliva posebno zvečer baje nenavadno.

— Po čem se cede sline Italijanom? Mestna občina tržaška je poslala italijanskemu državnozbornemu klubu pismo, v katerem izjavlja željo, naj dovoli vlada, da se ustanovi v Trstu italijansko vseučilišče na stroške tržaške in drugih italijanskih občin. Minoli petek so vložili ital. poslanci tozadevni nujni predlog. Gotovo je, da ta predlog propade. Višek nasilstva in brezpravnosti bi bil, da bi morali Slovani v Primorju zdrževati poleg množine italijanskih ljudskih in srednjih šol še laško vseučilišče, dočim so njihovi otroci brez pouka v materinskem jeziku.

— Car Nikolaj II. in otroške igrače. Dasi ima ruski car baš sedaj toliko skrbi, kakor noben drugi vladar, vendar si najde časa, da komponira igrače za svoje otroke. Nedavno je narisal zeleno kačo s pikami, da se je po sliki izdelala igrača za sina prestolonaslednika. Pri tem se je strogo pazilo, da se niso rabile strupene barve, ker ima enoletni hetman vseh kozakov še navado, da nese vsako stvar v usta. Sploh se car čuti naj srečnejšega v krogu svojih otrok, s katerimi se po otročje igra.

— Žrtva predrznosti. V Cvitavi se je nedavno produciral na vrhu cerkvenega stolpa plezalec K. Beroušek ter nosil na hrbtu 49letnega oženjenega krovca A. Friedla. Ko je po končani produkciji Friedl zapustil akrobatov hrbet ter se prijel za rob ob stolpu, se je rob odtrgal in Friedl se je prekipnil v strašno globočino, kjer je takoj oblezal mrtev.

Listnica uredništva.

Vsem prijateljem in znancem, osobito svojim ožjim drugom veseljih dni, ki leže za nami kot večnolepi spomini, ključem danes svoj zadnji fantovski pozdrav.

CELJE, dne 10. vikoteka 1905.

Vekoslav Spindler.

Proda se majhna, dobro idoča

trgovina

radi rodbinskih razuer v lepem kraju na Spodnjem Stajerskem tik cerkve in šole pod prav ugodnimi pogoji. — **Blago vse novo.**
507) Ponudbe na upravništvo „Domovine“. 3—1

Loterijske številke.
Gradec, dne 7. oktobra 1905: 20, 34, 72, 43, 1
Dunaj, " " " " 89, 69, 82, 51, 2

Kupujte narodni kolek

Proda se stara šola

sedanja žendar. kasarna v Juršicah, obstaja 3 izb, kuhinje, shrambe in kleti, pripravljena peka, mesarja ali kacega obrtnika. Prodaja se v nedeljo 29. okt. t. l. predpoldne

Kraj. šol. svet Sv. Lovrenc v S
dne 7. oktobra 1905.

Pridna in poštena prodajalka

izurjena v špecerijski in manufakturni strojni želi spremeniti svoje mesto C. ponudbe na upravništvo „Domovine“ pod imenom „prodajalka“.

Zacinjenje in popravila vsake vrste točno in cenno.

Kotli za pranje in kuhanje žganja vseh vrst v skladišču.

Demetrij Glumac, kotlar
Celje, Graška cesta št. 28

se priporoča p. n. naročnikom za vsa v njegovo strojni spadatajoča dela kakor za vsakovrstno montažo ranje parnih kotlov, za parne stroje, barvarijah, belilnicah, kožarnah, tovarnah za sveče in magarin itd. parovodovode v bakru in železu.
(238) 50-44

Original SINGER Nähmaschinen
Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.
Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

Najprimernejša darila za godove, birmo itd. so Singerjevi šivalni stroji za domačo porabo in obrtne svrhe vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih modernega in umetnega vezenja

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica št. 8. (152) —55